

**Bräcke kommuns
revisorer**

Bräcke kommun
Kommunfullmäktiges
presidium

2024-10-24

Revisionsrapport ”Granskning av styrning och uppföljning av kommunala bolag”

Revisionen har via KPMG genomfört ovanstående granskning.

I enlighet med överenskommelse från december 2019 överlämnas rapporten till kommunfullmäktiges presidium för att inhämta svar på de synpunkter och rekommendationer som finns i rapporten. Revisorerna önskar få tal del av svaret.

För Bräcke kommuns revisorer

Torbjörn Näslund
Ordförande

Sven-Åke Draxten
Vice ordförande

Granskning av styrning och uppföljning av kommunala bolag

Rapport

Bräcke kommun

KPMG AB

2024-10-24

Antal sidor 16

Bräcke kommun

Granskning av styrning och uppföljning av kommunala bolag

2024-10-24

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	5
3	Kommunallagen	6
4	Resultat av granskningen	7
4.1	Bolagsordning och ägardirektiv	7
4.2	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	9
4.3	Årliga beslut	13
4.4	Principiella frågor	13
5	Samlad bedömning och rekommendationer	15

Penneo document key: XNU1P-NBHFL-JYJ50-QOTYN-5B580-SCF0E

1 Sammanfattning

KPMG har av Bräcke kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunstyrelsens styrning och uppföljning av de kommunala bolagen Vatten och Miljöresurs AB och MidSweden365 AB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen utövar uppsikt över de kommunala bolagen på ett ändamålsenligt sätt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis utövar uppsikt över de kommunala bolagen på ett ändamålsenligt sätt.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är att granskningen har visat att det finns bolagsordningar och ägardirektiv som till största del är aktuella.

Det finns även tydliga beskrivningar över vad kommunstyrelsens uppsiktsplikt innebär. Däremot finns det utrymme för utveckling i genomförandet av uppsiktsplikten, främst vad gäller dokumentation av den.

Vidare har granskningen visat att kommunstyrelsen i årliga beslut prövar bolagens verksamhet utifrån det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna på det sätt som regleras.

Slutligen har granskningen visat att principiella frågor hanteras men att det kan tydliggöras vad som omfattar en principiell fråga.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Har kommunstyrelsen tillsett att det finns aktuella bolagsordningar och ägardirektiv?	I allt väsentligt
Har kommunstyrelsen definierat vad uppsikten innebär och är den tillräcklig?	Delvis
Prövar kommunstyrelsen i årliga beslut om den verksamhet som bolagen har bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna?	Ja
Hanteras principiella frågor (kommunfullmäktiges ställningstagande)?	Kan inte fullt ut bedömas.

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Bräcke kommun

Granskning av styrning och uppföljning av kommunala bolag

2024-10-24

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- I samverkan med övriga ägarkommuner se över ägardirektivet för Vatten och Miljöresurs AB så att det även är anpassat utifrån Bräcke kommun, se avsnitt 4.1
- Utveckla uppsiktsrapporten så att det mer detaljerat framgår vad som behandlats under ägarråden, se avsnitt 4.2
- Ta fram en dagordning för när bolagen ska informera kommunstyrelsen om sin verksamhet, se avsnitt 4.2
- Protokollföra bolagens information på ett tydligare och mer utförligt sätt, se avsnitt 4.2
- Definiera vad som utgör en principiell fråga, se avsnitt 4.4

2 Bakgrund

KPMG har av Bräcke kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunstyrelsens styrning och uppföljning av de kommunala bolagen Vatten och Miljöresurs AB (33,33 %) och Mid Sweden 365 AB (89,94 %). Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Bräcke kommun bedriver verksamhet genom kommunala bolag i enlighet med kommunallagen 10 kap. 1 – 4 §§. Kommunfullmäktige ska fastställa ändamål med verksamheten, utse styrelseledamöter och lekmannarevisorer samt ordna så att beslut av principiell betydelse eller av större vikt kommer till fullmäktige för ställningstagande (3 §).

Kommunstyrelsen har tilldelats uppgiften att på uppdrag av fullmäktige utöva uppsikt över de kommunägda bolagen enligt kommunallagen 6 kap. 1 §.

Styrning och organisering av kommunal verksamhet genom aktiebolag innebär ett samspel mellan de kommunalrättsliga och aktiebolagsrättsliga regelverken. Samspelet mellan regelverken och dess tillämpning är inte alltid friktionsfritt.

Revisorerna bedömer att det finns en risk för att kommunens ägarstyrning inte är tillfredsställande och ser således ett behov av att granska om kommunstyrelsens uppsikt över de kommunala bolagen bedrivs ändamålsenligt.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen utövar uppsikt över de kommunala bolagen på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen tillsett att det finns aktuella bolagsordningar och ägardirektiv?
- Har kommunstyrelsen definierat vad uppsikten innebär och är den tillräcklig?
- Prövar kommunstyrelsen i årliga beslut om den verksamhet som bolagen har bedrivit under föregående kalenderår varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna?
- Hanteras principiella frågor (kommunfullmäktiges ställningstagande)?

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsens uppsikt över bolagen Vatten och Miljöresurs AB och Mid Sweden 365 AB.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

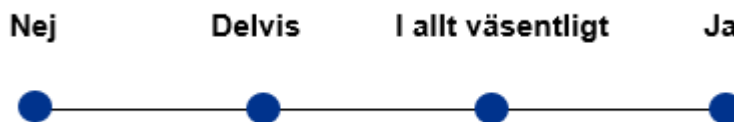
- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av kommunstyrelsens reglemente, bolagsordning och ägardirektiv för respektive bolag, riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, kommunstyrelsens uppsiktsrapport för år 2023, kommunens delårsrapport per 2023-08-31, årsredovisning 2023 för respektive bolag och kommunen samt protokoll från kommunstyrelsens sammanträden under år 2023 och 2024.
- Intervjuer/avstämningar med kommunstyrelsens ordförande och oppositionsråd samt kommundirektör.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av tillförordnad kommundirektör.

Kommunstyrelsens ordförande och oppositionsråd har fått möjligheten att faktakontrollera rapporten.

3 Kommunallagen

I kommunallagens (KL) 10 kap. 3 § anges vad som gäller när kommunen överlämnar ansvar för en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag. Där framgår att kommunfullmäktige ska:

- Fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
- Se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
- Utse samtliga styrelseledamöter,
- Se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning till sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas,
- Utse minst en lekmannarevisor, och
- Se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

Vad gäller överlämnande till delägda bolag ska fullmäktige enligt 10 kap. 4 § KL se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 3 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt innan skötseln av en kommunal angelägenhet lämnas över.

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 10 § KL vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 10 kap. 3 - 5 §§ är uppfyllda.

Vidare ska styrelsen enligt 6 kap. 9 § KL i årliga beslut (förstärkt uppsiktsplikt) pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

I Högsta förvaltningsdomstolen fastslogs år 2019 avseende styrelsens förstärkta uppsiktsplikt att styrelsen inte är skyldig att granska samtliga enskilda affärshändelser i bolaget. Granskningen ska dock vara tillräckligt omfattande för att möjliggöra en bedömning av om verksamheten som helhet har haft en sådan inriktning och bedrivits på ett sådant sätt att den varit kompetensenlig.

4 Resultat av granskningen

4.1 Bolagsordning och ägardirektiv

I kommunstyrelsens reglemente¹ beskrivs att styrelsen ansvarar för att beslut om ägardirektiv till företagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade.

4.1.1 Vatten och Miljöresurs AB

Vatten och Miljöresurs AB har tidigare ägts av Bergs och Härjedalens kommuner. Bräcke kommun har köpt in sig i bolaget från och med den 1 januari 2023².

Av Vatten och Miljöresurs AB:s bolagsordning³ framgår att föremål för bolagets verksamhet är att driva VA-verksamhet enligt lagen om allmänna vattentjänster och utöva ansvar för avfallshantering enligt miljöbalken för de kommuner eller kommunala bolag som äger bolaget. Inom ramen för de gällande kommunalrättsliga principerna, aktieägaravtal och ägardirektiv får bolaget även på uppdrag av ägarkommunerna utföra tekniska tjänster inom bolagets kompetensområde samt i begränsad omfattning tillhandahålla tjänster till andra som har samband med föremålet för verksamheten.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala principer i kommunallagen och annan relevant lagstiftning långsiktigt ansvara för förvaltning, drift, underhåll och genomföra investeringar i delägarnas allmänna VA-anläggningar och avfallshantering i enlighet med bolagets föremål.

Av bolagets ägardirektiv⁴ framgår att bolagsstyrelsen ska utveckla bolagets organisation och verksamhet så att de bästa förutsättningarna för ändamålet tillgodoses samt att ett förtroendefullt samarbete mellan ägarkommunerna och styrelsen kan råda.

I ägardirektiven finns mål formulerade som berör verksamhet och ekonomi. Verksamheten ska exempelvis vara långsiktigt effektiv och klimatriktig samt bedrivas kostnadseffektivt och med hög kvalitet.

Vidare framgår av bolagsordningen att bolaget ska tillse att kommunfullmäktige i respektive ägarkommun får ta ställning innan beslut fattas som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Enligt bolagsordningen och ägardirektivet har kommunstyrelsen i respektive ägarkommun rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet i den mån hinder inte uppstår på grund av författningsreglerad sekretess.

¹ KF 2023-04-18 § 2

² KF 2022-12-14 § 98

³ KF 2022-12-14 § 98

⁴ KF 2022-12-14 § 98

I intervju framkom att det kan finnas delar i ägarstyrningen över bolaget som inte är färdigställd ännu till följd av att kommunen nyligen gått in som ägare. Ägarstyrningen uppges ha fungerat bra för de övriga ägarkommunerna men dokumenten och ägarstyrningen behöver ses över för att säkerställa att de även fungerar för Bräcke kommun. Enligt uppgift gäller det ägardirektiv som tagits för Bergs och Härjedalens kommuner även för Bräcke kommun. I intervju uppges dock att ägardirektivet behöver ses över för att säkerställa att det även är anpassat för Bräcke kommun.

4.1.2 Mid Sweden 365 AB

Av Mid Sweden 365 AB:s bolagsordning⁵ framgår att föremål för bolagets verksamhet är att utveckla och förvalta en fritidsanläggning för skidåkning inomhus samt bedriva jämförlig verksamhet.

Ändamålet och bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunallagens bestämmelser främja utveckling av turism och besöksnäring i kommunen samt att främja en uthållig verksamhet för fritidsanläggningen.

Bolagets ägardirektiv⁶ beskriver vilka verksamhetskrav som finns för bolagets etableringar samt ett ekonomisk mål om att bolaget ska bedriva sin verksamhet så att kostnaderna för verksamheten täcks genom intäkterna.

Av bolagsordningen framgår även fullmäktiges rätt att ta ställning innan beslut fattas som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

Bolagsordningen redogör vidare för kommunstyrelsens rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.

Kommunstyrelsen beslutade i mars 2023⁷ att under året genomföra en extern utvärdering av bolaget. Syftet med utredningen var att få en bild över bolagets verksamhet ur ett ekonomiperspektiv, kommuninvånarnas perspektiv och ett samhälls- och näringslivsperspektiv. I april 2024⁸ uppdrog kommunfullmäktige till kommunstyrelsen att i första hand försöka sälja kommunens ägarandel i bolaget. Om ingen köpare hittas ska verksamheten avvecklas snarast möjligt. Kommunstyrelsen fick även i uppdrag att se över nya ägardirektiv. Uppdragen ska vara slutföras och återrapporteras till fullmäktige i oktober 2024.

4.1.3 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt finns aktuella bolagsordningar och ägardirektiv.

Bolagsordningar och ägardirektiv finns upprättade för båda bolagen.

Vad gäller Vatten och Miljöresurs AB noterar vi att det finns delar i ägardirektivet som behöver ses över och anpassas till Bräcke kommun. Vi anser att det bör säkerställas att dokumentet ses över så att det formuleras likadant för samtliga ägarkommuner.

⁵ KF 2018

⁶ KF 2022-06-15 § 48

⁷ KS 2023-03-22 § 75

⁸ KF 2024-04-17 § 20

4.2 Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

4.2.1 Styrande dokument

Reglemente för kommunstyrelsen

Av kommunstyrelsens reglemente framgår att styrelsen ska ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala företag och kontinuerligt följa verksamheten i kommunens bolag.

Vidare framgår av reglementet att styrelsen ska:

- Ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen,
- Ansvara för regelbundna möten mellan kommunstyrelsen och företagsledningarna,
- Löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i kommunallagen 10 kap. 2 - 6 §§ är uppfyllda beträffande de företag som kommunen äger eller har intresse i, och
- Svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolagsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen antog i oktober 2019⁹ riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt som syftar till att tydliggöra hur styrelsens uppsikt, såsom beskrivet i reglementet, över kommunens verksamhet ska genomföras i praktiken.

Av riktlinjerna framgår att syftet med uppsiktsplikten är att styrelsen systematiskt ska kunna följa utvecklingen inom nämnder, förbund och kommunala bolag.

Riktlinjerna beskriver vad som gäller för förstärkt uppsiktsplikt enligt kommunallagen 6 kap. 9 §. Här framgår också att ägare och bolag sinsemellan ska fastställa hur processerna ska se ut avseende periodisk rapportering. Det ska vara tydligt vilka underlag som ska kommuniceras, exempelvis ska styrelsens och VD:s beslut kommuniceras med ägaren och det ska framgå hur ägarens uppföljning av verksamheten ska ske.

Uppsikten ska enligt riktlinjerna ske löpande under året och omfatta verksamhet, personal och ekonomi. Bolagsstyrelser ska följa den tidplan för det kommungemensamma planerings- och uppföljningsarbetet som fastställs i årliga anvisningar.

⁹ KS 2019-10-02 § 142

Vidare tydliggör riktlinjerna uppsiktens inriktning, omfattning, genomförande och återrapportering.

Inriktningen i styrelsens uppsikt är att:

- Fullmäktiges beslutade mål, satsningar och prioriteringar för innevarande budgetår uppfylls.
- Verksamhetsmässiga förutsättningar skapats utifrån organisatoriska, personella samt fysiska krav och behov för att bedriva planerad verksamhet.
- Ekonomiska krav uppfylls.
- Legala krav uppfylls och att interna styrdokument efterlevs.
- Riskerna i verksamheten hanteras i enlighet med beslutade riskanalyser och internkontrollplaner.

Styrelsens uppsikt över bolagen omfattar affärsplaner inklusive riskanalyser och internkontrollplaner, delårs- och årsredovisning, styrelseprotokoll samt övrig rapportering från bolagsstyrelsen avseende väsentliga händelser.

Kommundirektören har det övergripande ansvaret för genomförandet av uppsikten med stöd av staben. I detta ansvar ingår att ta fram direktiv, anvisningar och mallar för bolag att tillämpa vid genomförandet av uppsikten. Bolagen ansvarar för att dokumentera och rapportera i enlighet med fastställda åtgärdsdirektiv.

Uppsikten över de kommunala bolagens verksamhet genomförs genom att kommunstyrelsen tar del av:

- Bolagsordning
- Åtgärdsdirektiv
- Aktieägaravtal
- Resultat- och balansrapport efter varje månad
- Styrelsebeslut och VD-beslut
- Prognos per den 30 april
- Delårsrapport och prognos per den 31 augusti
- Budget och flerårsplan
- Förstärkt uppsiktsplikt
- Årsredovisning
- Granskningsrapporter från bolagets revisor
- Uppföljning av internkontrollplan

Den löpande uppsikten ska redovisas i kommunens förvaltningsberättelse, delårsrapport och årsredovisning. Redovisningen ska omfatta verksamhet, personal och ekonomi med fokus på den ekonomiska utvecklingen.

Utöver detta ska redovisning enligt den förstärka uppsiktsplikten ske i en årlig uppsiktrapport. Denna ska redogöra för hur uppsiktsplikten har genomförts, vilka handlingar som kommunstyrelsen har tagit del av, om tidplaner och andra rutiner har följts samt eventuella åtgärder. Vidare ska det framgå en redovisning av

ställningstagandet om huruvida bolagets verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Till riktlinjerna finns en bilaga som avser Mid Sweden 365 AB. Av denna framgår kommunstyrelsens bolagsspecifika riktlinjer för att säkerställa uppsiktsplikten över bolaget. Dessa omfattar:

- Ägarsamråd: mål och strategiska frågor i huvudsak, minst ett tillfälle per år.
- Ägardialog: ekonomi- och verksamhetsfrågor, minst två tillfällen per år.
- Löpande muntlig information av bolagets styrelseordförande på kommunstyrelsens sammanträden, två tillfällen under hösten respektive våren.
- Principiella frågor, bereda beslut till kommunfullmäktige.
- Bolaget ska följa kommunens tidplaner.
- Kommunen ska ålägga bolaget att följa specifika kommunala styrdokument.

4.2.2 Genomförande och uppföljning av uppsiktsplikten

Av kommunens delårsrapport per den sista augusti 2023¹⁰ framgår att två ägardialoger har genomförts under året med Vatten och Miljöresurs AB. Kommunstyrelsens presidium från respektive ägarkommun, ledamöter från bolagsstyrelsen, kommundirektörer, ekonomichefer samt tjänstepersoner från bolaget medverkade vid ägardialogerna. Vidare framgår av delårsrapporten bolagets ekonomiska prognos för året. Av kommunens årsredovisning¹¹ framgår att ytterligare en ägardialog har genomförts.

Vad gäller Mid Sweden 365 AB framgår av delårsrapporten per sista augusti att kommunstyrelsen har tagit del av månatliga resultat- och balansrapporter samt prognos per den sista april¹² och sista augusti. Enligt delårsrapporten har bolagets styrelseordförande informerat om bolagets verksamhet på två av kommunstyrelsens sammanträden. Av årsredovisningen framgår att utöver ovanstående har kommunen genomfört ägardialoger.

I intervju framkom att hela kommunstyrelsen delges information om bolagen muntligen genom att kommunstyrelsens ordförande informerar. Detta framgår däremot inte alltid tydligt av kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll. Skriftliga underlag uppges utgöras av den årliga uppsiktsrapporten.

Kommunstyrelsen har även mottagit handlingar och dokument från Mid Sweden 365 AB löpande under år 2023¹³.

I kommunstyrelsens uppsiktsrapport för 2023¹⁴ beskrivs gällande Vatten och Miljöresurs AB, utöver ägardialogerna, vilket arbete som har genomförts inom bolaget under året. Vidare framgår av rapporten att bolaget månadsvis har redovisat

¹⁰ KF 2023-11-15 § 102

¹¹ KF 2024-04-17 § 9

¹² KS 2023-05-24 § 114

¹³ KS 2024-03-20 § 37

¹⁴ KS 2024-03-20 § 37

verksamhetskostnader och investeringar som avser Bräcke kommun. Vid kommunstyrelsens sammanträde i oktober 2023 informerade bolagets VD och ekonomichef om bland annat bolagets verksamhet. Enligt erhållna uppgifter finns ingen fastställd dagordning för vad VD ska informera kommunstyrelsen om. Styrelsen kan genom att inför träffen meddela VD få information om ett specifikt ärende.

Vidare framkom i intervju att bolagets ekonomirapport redovisas för kommunstyrelsen månadsvis. Detta framgår dock inte tydligt av kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll.

I intervju uppgavs även avseende Vatten och Miljöresurs AB att kommunstyrelsen kan bli bättre på att formalisera och protokollföra uppsikten över bolaget. Eftersom kommunen är nya som ägare över bolaget noteras dock att den muntliga informationen upplevs ha varit betydelsefull. Under hösten 2024 ska bolaget enligt uppgift hålla en utbildning för kommunstyrelsen angående bolagets verksamhet.

Gällande Mid Sweden 365 AB framgår av uppsiktsrapporten vilka beslut som fattats av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen avseende bolaget, vilka underlag som kommunstyrelsen tagit del av under året samt beskrivningar av ett antal projekt och arbeten som genomförts under året.

Vidare framkom i intervju att beslutsunderlagen generellt har blivit bättre. Kommunstyrelsen upplever att de har en tydligare grund för att fatta beslut än de har haft tidigare. Det noteras dock att det främst är kommunfullmäktige som fattar beslut angående bolagen och kommunstyrelsen bereder besluten.

4.2.3 **Bedömning**

Vår bedömning är att kommunstyrelsen har definierat vad uppsikten innebär och att den delvis är tillräcklig.

Vi noterar att det av kommunstyrelsens reglemente och riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt framgår vad som omfattas av uppsiktsplikten och vad den innebär.

Vi konstaterar att en uppsiktsrapport upprättas årligen. Vi anser dock att den kan utvecklas till att tydligare beskriva vad som har behandlats under ägarråden, åtminstone vad gäller de mest väsentliga frågorna.

Vidare noterar vi att det inte finns någon dagordning för när bolagen informerar kommunstyrelsen om verksamheten. Vi anser att sådan bör tas fram i syfte att formalisera mötet och för att säkerställa att kommunstyrelsen får ta del av relevant information.

Vi bedömer även att det finns utrymme för utveckling av dokumentationen av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Vi anser att kommunstyrelsen bör protokollföra informationen från bolagen i större utsträckning och på ett tydligare sätt. Detta för att säkerställa att det framgår vilken information kommunstyrelsen har fått tagit del av samt vilka underlag som legat till grund för eventuella beslut angående bolagen.

4.3 Årliga beslut

Av kommunstyrelsens reglemente framgår att styrelsen årligen, senast i samband med årsredovisningen, i beslut ska pröva om den verksamhet som bedrivits av de kommunägda bolagen under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges kommunfullmäktige snarast. Finner styrelsen att brister förelegat ska förslag till nödvändiga åtgärder lämnas till fullmäktige.

I mars 2024¹⁵ fastställde styrelsen genom sin förstärkta uppsiktsplikt att Mid Sweden 365 AB:s och Vatten och Miljöresurs AB:s verksamheter under år 2023 har varit förenliga med det fastställda kommunala ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Till grund för beslutet avseende Mid Sweden 365 AB låg årsredovisning 2023 och revisionsberättelse 2023 för bolaget. Vad gäller Vatten och Miljöresurs AB låg uppsiktsrapporten för 2023 till grund för beslutet.

4.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen i årliga beslut prövar om bolagen verksamhet har bedrivits i enlighet med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Vi konstaterar att kommunstyrelsen genom sin förstärkta uppsiktsplikt årligen prövar bolagens verksamhet utifrån det fastställda kommunala ändamålet samt att det har fastställts att det har genomförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

4.4 Principiella frågor

I enlighet med kommunallagen framgår av respektive bolagsordning att bolagen ska tillse att kommunfullmäktige får ta ställning innan beslut fattas som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Enligt intervjuade finns ingen tydlig definition över vad som utgör en principiell fråga och därmed ska hanteras av fullmäktige.

Vad gäller Vatten och Miljöresurs AB noteras att det är ett driftbolag och därför har de inga anläggningar. Dock kan frågor ändå bli principiella vid exempelvis avyttring. Eftersom det finns flera ägarkommuner behöver en eventuell definition av principiella frågor vara densamma för både bolaget och samtliga ägarkommuner.

Vidare uppges i intervju att även om principiella frågor inte tydligt har definierats så har det fungerat bra. Det har inte uppkommit så många principiella frågor men när de har uppstått så uppges att de har hanterats av fullmäktige.

¹⁵ KS 2024-03-20 § 37

Bräcke kommun

Granskning av styrning och uppföljning av kommunala bolag

2024-10-24

4.4.1 Bedömning

Vi kan inte fullt ut bedöma om principiella frågor hanteras i enlighet med bolagsordningar eftersom det inte är definierat vad som utgör en principiell fråga.

Vi noterar att principiella frågor uppges hanteras av kommunfullmäktige i enlighet med gällande bolagsordningar. Däremot finns ingen tydlig definition över vad som omfattar en principiell fråga. Vi anser att en sådan definition bör tas fram i syfte att skapa ett tydligt ramverk att utgå från i bedömningen om vad som ska klassas som en principiell fråga. Vidare anser vi att definitionen bör ses över och revideras löpande utifrån aktuella händelser.

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen utövar uppsikt över de kommunala bolagen på ett ändamålsenligt sätt.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen delvis utövar uppsikt över de kommunala bolagen på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns aktuella bolagsordningar och ägardirektiv för bolagen. Undantaget utgörs av ägardirektivet för Vatten och Miljöresurs som behöver ses över och anpassas utifrån Bräcke kommun.

Vi bedömer att kommunstyrelsen har en tydlig definition av uppsiktsplikten och att den delvis är tillräcklig. Vi noterar att kommunstyrelsen genomför sin uppsiktsplikt över bolagen men vi bedömer att den kan formaliseras ytterligare samt att dokumentationen av den kan utvecklas, både i rapporter och protokoll.

Vi konstaterar att kommunstyrelsen, i enlighet med lagstiftning, årligen prövar om bolagen bedrivs i enlighet med det kommunala ändamålet och om verksamheten utförs inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Vidare bedömer vi att principiella frågor delvis hanteras på rätt sätt. Vi bedömer att principiella frågor bör definieras för att skapa tydlighet i när kommunfullmäktige ska hantera en fråga.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- I samverkan med övriga ägarkommuner se över ägardirektivet för Vatten och Miljöresurs AB så att det även är anpassat utifrån Bräcke kommun, se avsnitt 4.1
- Utveckla uppsiktsrapporten så att det mer detaljerat framgår vad som behandlats under ägarråden, se avsnitt 4.2
- Ta fram en dagordning för när bolagen ska informera kommunstyrelsen om sin verksamhet, se avsnitt 4.2
- Protokollföra bolagens information på ett tydligare och mer utförligt sätt, se avsnitt 4.2
- Definiera vad som utgör en principiell fråga, se avsnitt 4.4

Bräcke kommun

Granskning av styrning och uppföljning av kommunala bolag

2024-10-24

Datum som ovan

KPMG AB, enligt digitala signaturer

Lena Medin

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Kristin Larsson

Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Penneo document key: XNU1P-NBHFL-JYJ50-QOTYN-5B580-SCF0E

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

LENA MEDIN

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Serienummer: fdca59a9db67cf[...]85981c060041a

IP: 90.230.xxx.xxx

2024-10-24 13:54:28 UTC

KRISTIN LARSSON

Verksamhetsrevisor

Serienummer: 367871c26da0ea[...]718b0101e34bb

IP: 195.84.xxx.xxx

2024-10-24 13:56:47 UTC

TORBJÖRN NÄSLUND

Ordförande

Serienummer: 939013ee149dc8[...]dceaf16b358cc

IP: 81.234.xxx.xxx

2024-10-24 14:25:54 UTC

SVEN-ÅKE DRAXTEN

Vice ordförande

Serienummer: d573ba2f9789c9[...]932326eb6feb3

IP: 81.227.xxx.xxx

2024-10-25 06:58:11 UTC

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>